

Bud på sociologiens blik ind i sundhedsvidenskabens domæne

Velfærd - dimensioner og betydninger af Per H. Jensen (red), 2007 og Samfund og kultur i sundhedsarbejdet af Grit Niklasson (red), 2006. Begge udgivet på Frydenlund.

Anmeldt af Stinne Glasdam, lektor, ph.d., cand. cur(stinneglasdam@mail.dk)

I en tid, hvor human- og samfundsvidenskab nedprioriteres i sygeplejerskeuddannelsen, er det opløftende at se et forlag, som tør satse på denne dimension af sundhedsvidenskab. Næste skridt kunne blive at vove lidt mere.

Begge bøger henvender sig til de mellem lange videregående uddannelser, hvor bogen *Velfærd - dimensioner og betydninger* har den meget store ambition at ville henvende sig til "alle, som mangler et kompas, når de forsøger at orientere sig i debatterne om velfærdsamfundets udfordringer og idegrundlag". Begge bøger er antologier, som rummer flere forfattere, dvs. de repræsenterer flere forskellige perspektiver på "hovedsagen", på selve bogens omdrejningspunkt. Det lykkes de begge ganske godt med - variationerne skærper læserens blik og holder os fangen i læsningen. Dels opsluges jeg af enkelte tekster, som både er interessante, provokerende, en viden tingene på hovedet oplevelse. Dels fuldfører jeg også min læsning, når nogle tekster virker lidt mere kedelige og trivielle, for ikke at sige gymnasie-agtige, fordi antologien også har det element i sig, at "om lidt er kapitlet færdigt". Et flot pædagogisk fif i forhold til indirekte at kunne overbevise læseren om vigtigheden af læsningens gennemførelse.

Velfærd - dimensioner og betydninger

byder på mange spændende nedslag, hvor den indledningsvist lægger ud med en flot begrebsafklaring - eller begrebsforvirring - af Per H. Jensen. Havde man, naivt nok, inden man gik til læsning forstået, hvad velfærd betød, så er man efterfølgende klar over, at man nok ingenting har forstået, ganske enkelt fordi det begreb betyder så mange forskellige ting.

I de efterfølgende kapitler udfordres velfærdsbegrebet fra forskellige perspektiver: sociologisk, politisk, økonomisk. Og videre laves der nogle nedslag over forskellige tematikker så som urbanisering, mad, tid, levekår, medborgerskab. En interessant bog med en god tyngde. Det vækker en nysgerrig efter at gå nogle ting mere efter, andre mere i dybden, og referencerne baner en flot vej dertil.

Ambitionen om at ville nå alle, som mangler et kompas, tror jeg dog ikke på. Mon ikke nogles kompas vil snurre talrige mange gange rundt for så at knække, når de for eksempel læser en sætning som: "Vi har hidtil haft en aksiomatisk tilgang til problemstillingen, baseret på logiske regelsæt, men økonomer har også arbejdet med procedurer for aggregering af individernes præferencer i form af stemmeregler...." (p. 93). Om end det ville være yderste relevant for alle, også sygeplejerskestuderende og dem, der underviser dem, så kræver bogen et minimum af forhåndskendskab til sociologi og beslægtede teorier.

Samfund og kultur i sundhedsarbejdet har anlagt et klassisk lærebogssnit, hvor flere teorier præsenteres - på en gan-

ske informativ og oplysende måde, men uden den store originalitet eller nytænkning hverken i stil eller indhold. Med andre ord, vi kender det hele fra andre lærebøger af samme slags. Både hvad angår præsentation af de sociologiske stormænd samt begreberne velfærdsstat, levevilkår, livsformer, livsstil, stigmatisering, flerkulturelt samfund, forebyggelse, sundhedsfremme mv. Flere steder fik jeg associationer til gymnasiets 1.g-pensum i samfundsfag. Generelt er det meget refererende og teori-sammensatte tekster. Meget mere spændende bliver det, når der kritisk problematiseres over forhold, som tages mere eller mindre for givet i dagens medicin, f.eks.: Hvordan blev socialmedicin til? Hvad er folkesundhed? Bygger folkesundhedsprogrammer på konsensus eller evidens? Og hvorfor folkesundhed. Lone Scocozza er her skarp i pennen, som hun plejer, og stiller nogle spørgsmål, som trænger sig på. Redaktøren har valgt at lade alle referencer komme til sidst i bogen. Dette valg synes jeg gør de enkelte kapitler "ufærdige" - det signalerer en sammenhæng, som man jo netop ikke har i kraft af antologivalget.

Alt i alt en udmærket bog, men hvorfor jeg præcis skulle anvende denne og ikke en af de i forvejen eksisterende bøger på dette område overbevises jeg ikke om gennem læsningen. Jeg ville ønske, at den havde vovet noget mere. Jeg ville ønske, at den havde vovet at vise, hvordan alle disse sociologiske og antropologiske teorier folder sig ud i den konkrete empiriske forskning, som aktuelt pågår inden for sundhedsarbejdet, i hele det medicinske felt. Der er efterhånden ved at være talrige af sådanne studier, som kunne danne afsæt til en eksemplarisk lærebog, hvor teorierne bliver sat i spil og i udfoldelse - og dermed også på en meget aktiv måde ville kunne komme til at bidrage til det, som jeg kalder sundhedsvidenskab - sundhedsvidenskab i en bredere betydning end commonsense forståelsen af denne disciplin. De hu-

man- og samfundsvidenskabelige viden-skabstraditioner og tænkemåder må selvsagt indtænkes i det begreb, vi kalder sundhedsvidenskab!